

Jabelka obdržati, kolikor le mogoče dolgo časa, tem bolj, ker cena jabelk gré toliko bolj kviško, kolikor bolj pozno je uže pozimi. Mislimo, da našim bralcem vstrezemo, ako objavimo vse ono, kar je potrebno, da se ta sad dolgo obdrži.

Prvo, na kar je posebno gledati, je skrbno odbiranje. Jabelko, katero je bilo udarjeno ali stisneno, rado gnjije. Če je tako poškodovanje tudi navidezno le na koži, vendar je ranjenega tudi nekoliko mesa. Ranjeno meso, to je, njegov sok, preide v kipenje, katero je začetek gnjilobe. Gnjilo jabelko prenese pa gnjilobo na jabelko, katerega se dotika. Gnjilo jabelko je podobno drožju v testu. Iz skušnje vemo, da je težko dobiti ljudi, kateri s potrebno pazljivostjo obirajo jabelka. Obiranje jabolk je trudapolno in dolgočasno delo, tako da dostikrat skušnjava, jablano otresti, premaga. Če jabelka tudi iz drevesa padajo, brez da bi se otokle na vejah, vendar se na tleh manj ali več obtolčejo, kar se v začetku morebiti ne zapazi. Vsled tega nastale rane na jabelku se včasih posušé, največkrat pa jabelko vendar prične gnjiti. Eno gnjilo jabelko zamore veliko škodo narediti. Na vsak način je najbolje, vsako, kolikor si bode poškodovano jabelko odstraniti od zdravih. Poškodovana jabelka se takoj porabijo, posušijo ali pa pokrmijo. Kar je pa zdravih jabelk, naj se pa dobro obrišejo ter potem na suh kraj shranijo.

Zdrava jabelka, dragocenih sort, katera se hoče ohraniti dolgo časa, spravijo se v zaboje ali sode, med posamezna jabelka pa se gips (mavec) natrese. Gips potegne na-se vlažnost, zamaši pot zraku do jabelk, hrani duh in aromo jabelkom ter vzdržuje enakomerno toploto. Jabelka zamorejo pretrpeti velik mraz, to je, če pride polagoma in ne naenkrat. Vsaka hitra menjava toplote provzroči raztrganje jabolčnega mesa in vsled tega gnjilobo. Jabelka dobro hranjena v gipsu, držé se dve leti in še več, ne da bi svojo dobro vonjavo in okus zgubila. Za en sod jabelk ne potrebuje se veliko gipsa, posebno če so jabelka velika; gips je najbolje dejati še le potem na jabelka, ko je enkrat sod napolnjen. S primernim in pazljivim pregibom napolnjenega sode gre gips v vse prostore med jabelka. Na ta način gré več jabelk v zaboj ali sod, kakor pa če bi skladali gips in jabelka ob enem skupaj. Na dno in na vrh dá se plast gipsa, potem pokrov pribije in vse skupaj na hladen prostor spravi. Da se jabelka dolgo shranijo, treba je se ve da, da je zaboj ali sod dober, brez špranj.

Na mesto gipsa rabijo nekateri tudi pesek. Tudi pesek je dobro sredstvo, hraniti jabelka, čeravno ni tako neprodiren za zrak kot gips. Ravno tako se dá koristno porabiti rezanica in jegličovje. Papir vodi slabo toploto in je tudi za zrak precej neprodiren, zato se včasih izplača posebno fine sorte zaviti v papir. Za domačo rabo zadostuje se ve da star papir od časnikov itd., za kupčijo treba se je pa uže posluževati belega papirja. Naj bodejo jabelka, kakor si bodi dobro v zaboje shranjena, vedno je važno, da so na hladnem prostoru shranjena.

To je tudi vzrok, da je najboljši način, jabelka hraniti, da se zaboji napolnjeni z jabelki, v zemljo zakopljejo. Nekateri se v to svrhu poslužujejo navadnih jam; vendar je dobro čez jamo narediti streho, katera jabelka varuje pred veliko mokroto. Slaba stran take shrambe je ta, da jabelka enkrat iz zemlje vzeta se le malo časa še držé.

Priprost način, kako konservirati kole za trto ali hmelj.

Kakor je vsacemu znano, ki ima opraviti s trto ali hmeljem, prizadenejo koli velike stroške. Skušalo se je na razne načine storiti kole bolj trpežne, to je, jih konservirati, pa stroški tega dela niso največkrat v nobeni meri z vspehom. Impregniranje, to je, namakanje lesa z eno ali drugo kovinsko soljo je preveč zamudno in drago ter le tam z vspehom rabiti, koder se impregniranje zamore izvesti v veliki meri.

Oni del kola, koji pride v zemljo, je prav dobro posmoditi in s katranom namazati, vspeh pa vendar ni zeló dolgotrajen. Kakor poroča „Centralblatt für Holzindustrie“, je sledeči priprost način konserviranja lesa zeló vspešen in zato tudi priporočljiv: Koli, katerim je odkrojena lubad in kateri so se posušili do dobrega na zraku, se zložijo v primerno veliko jamo. Tam zložene kole namoči s prav redkim apnom (kakor je za stene beliti) ter jih ležati pusti kakih 10—14 dni med tem, ko se vsaki dan nekoliko tacega apna prilije. Po imenovanem času se koli ven vzamejo, posušé in oni del, kateri pride v zemljo, dobro namaže s katranom. Koli, ki so bili tako impregnirani, so še danes, to je, čez sedem let popolno dobri in bodo še vsaj toliko let za rabo. „Weinbau-Zeitung“.

Kmetijske novice in izkušnje.

* C. k. ministerstvo je dovolilo za kranjsko kmetijsko razstavo na Krškem, koja bode od 28. septembra do 5. oktobra t. l., za premije govedi 475 gold. v denarji za druge pridelke in izdelke pa 6 srebernih in 12 bronastih svetinj.

* * *

* Premiranje konj na Dolenjskem bode letos po vodom kmetijske razstave na Krškem 2. oktobra t. l. na Krškem.

* * *

* Kmetijska razstava bode meseca septembra t. l. v Zagrebu.

* * *

* Da bi konjska kopita mehka in prožna ostala, nasvetovalo in uporabljalo se je uže mnogo mazil, večkrat z mnogo obstoječimi imeni, toda nikako še ni zadostovalo. Sestavljena so namreč ta mazila iz živalske maščobe, katera postane žavtna ter vsled tega sušijo kopito, ker napravijo skorijo. Le-ta skorija ovira pristop mokrine, vsled česar kopito krhko postane. Vseh teh slabih lastnost pa nima mazilo, koje je narejeno iz vazelina in glicerina. Vazelin je rudninska tolščoba, katera se izdeluje iz petroleja ter ne postane žavtova; glicerin je pa tvarina, katera rog zeló omehča. To mazilo izvrstno vpliva na krhka kopita. Če pa kopita sploh niso krhka, je najbolje, jih nič mazati, samo opere naj se kopito vsak dan enkrat.

C. kr. kmetijska družba kranjska.

Seja glavnega odbora dné 3. avgusta 1884.

Seji predseduje gospod družbeni predsednik Karol baron Wurzbach, navzoči: gg. podpredsednik J. F. Seunig, tajnik Gustav Pirc in odborniki: Jerič, Neweklovski, dr. Poklukar, Souvan, Robič, Witschl.

Obpravnavalo in sklepalo se je o sledečih rečéh:

Na dopis deželnega odbora kranjskega, v katerem se kmetijska družba vpraša za mnenje, ali je davek za pašo, katerega nalaga občina cerkniška gospodarjem, ki imajo ovce, prevelik, izreče se glavni odbor v smislu pritožbe, katero so vložili posestniki ovac.

Tajništvo poroča, da je prošnjo podružnice vipavske o zadevi javne tombole uže dobro podprto, dotičnem ministerstvu odposlalo.

Predstojnik podružnice bohinjske prosi, da se nakaže mlekarški zadrugi v Stari Fužini ji od ministerstva dovoljenih 200 gold. za sozidanje ene nove sirarnice. Glavni odbor sklene potrebno ukreniti.

Tajništvo poroča, da je blagovolilo c. k. ministerstvo za poljedelstvo subvencionirati knjižico „Mlekarstvo“. Glavni odbor vzame to na znanje ter naloži tajništvu, da ponudi knjižico kmetijskim družbam v Gorici, Gradcu in Celovcu ter da se na ceni 20% odpusti. Udom kmetijske družbe kranjske, kateri so naročniki „Oekonomia“, zamorejo pa prejeti v pisarni družbe knjižico brezplačno.

Glavni odbor sklene, c. k. poljedelsko ministerstvo prositi, da blagovoli kmalu rešiti zadevo krške pokrajinske razstave.

Vsled sklepa glavnega odbora sklene se prositi ministerstvo, da družba sme porabiti subvencijo, koja ji je dovoljena za sadne sušilnice, za nakup Reynaldove sadne sušilnice.

Na dopis c. kr. deželne vlade, da bi družba izrekla svoje mnenje o prošnji občine Obrh za dovoljenje petih semnjev se sklene, le deloma priporočati prošnjo.

Zastran izvedenja reorganizacije družbenega vrta snidejo se gg. odborniki v četrtek 7. t. m. popoldne ob 4. uri na družbenem vrtu.

Zastran konstrukcije uzornega pluga za težke zemlje vipavskega in metliškega okraja sklene se potrebno ukreniti.

Tajnik Pirc poroča, da si je ogledal družbeno drevnico sadjarskega in čebelarskega društva v Radovljici ter priporoča glavnemu odboru na podlagi mu na mestu danih razjasnil, pri c. kr. deželni vladi predlagati izplačilo od ministerstva dovoljenih 100 gold. podpore.

Na novo v družbo sprejet je bil gosp. Lavoslav Abram, učitelj v Kostanjevici.

Nova postava.

Razjasnilne opombe vladine k načrtu postave o dedinskih naredbah pri kmetijskih domačijah srednje velikosti.

(Dalje.)

Poročilo deželnega predsednika kranjskega na poljedelskega ministra od dne 4. marca 1882. l., pr. št. 514, se glasi:

Vstrezaje visokemu razpisu od 24. decembra pr. l., št. 1391, imam čast predložiti došle mi ocene o zadevah nameravane prevstrojbe dedinskega nasledstva pri kmetijskih posestvih izprositi si moram prizanesljivost Vaše vzvišenosti, ako z ozirom na nujnost predmeta svoje mnenje o njem le z malimi besedami izrečem.

Kakor bodete Vaša vzvišenost videli, strinjajo se skoraj vse ocene v mnenji, da prosto dedinsko nasledstvo pri kmetijskih domačijah ni poglobiten vzrok propada kmetijskega blagostanja na Kranjskem. Tudi

jaz se moram pridružiti temu mnenju in navedem v to vtemeljenje sledeče:

Kranjska sploh v obče ni dežela, kjer bi se poljedelstvo v ožjem pomenu besede obnašalo. Zemlja je po svoji rodovitnosti skoraj brez izjeme slabeja kot srednja, dvakratno posevanje in pridelavanje le prisiljen pomoček, ki se slabo izplača, ker v primeri s pridelkom neprimerno veliko dela potrebuje.

To je vzrok, da si mora kmetijski posestnik, naj uže spada v vrsto velikega, srednjega ali malega posestnika, ako se izvzame veliko gozdno posestvo, skoraj brez izjeme prisiljen, iskati si postranskega zaslužka. Ta postransk zaslužek imelo je kmetijsko prebivalstvo kranjsko pred zgradbo južne železnice v obilni meri v prekupovanji in prevažanji. Takrat bilo je blagostanje kmetijskega prebivalstva kranjskega z izvzetimi malimi kraji — v cvetu. Naprava južne železnice prizadela mu je najtežji udarec, ker je ta železnica gledé ravnine na Kranjskem prav za prav samo posestniku gozda podala pomenljivejši dobiček, zaslužek iz prevažanja pa je popolnem, trgovino pa večidel uničila, ne da bi se bil do zdaj našel drug izdaten postransk zaslužek za kmetijsko prebivalstvo kranjsko.

Še drugo škodo prizadela je železnica Kranjski, ne da bi bila kmetu dala odškodnine: večje uvažanje tujih, izrekoma ogerskih zemljiških pridelkov, ki domače pridelke ob veljavo devajo. Na pr. izmed vseh velikih žitnih trgovcev ljubljanskih tržuje en sam z domačo pšenico in zato ta skoraj po vsem sam ceno določuje. Kako se pri tem kmetu godí, si je lahko misliti. Ako se vrh tega še pomisli, da se grozovita konkurenca tujih zemljiških pridelkov ne omeji na pšenico, temveč obsega vse druge žitne pridelke in vino tako, da trg odločuje, in da Kranjska skorej le les in živino izvažá, tedaj si je mogoče napraviti približno podobo o stanji kmeta na Kranjskem.

Po tem izrečenem sem rad pripravljen pripoznati, da je prosta razdelivnost kmetijskih zemljišč poleg drugih vzrokov stanje kranjskega kmeta še bolj v slabeje spravila in da je pri tem izdatne preuredbe postavodajstva ne samo želeti, temveč celó sila potrebno. Toda ravno tako odkritosrčno moram spoznati, da si od postave, katera gospodarju kmetijskih posestev puša prosto razpolaganje za čas življenja in za slučaj smrti in samo obrambe stavi za obstanek takih posestev za slučaj postavnega dedinskega nasledstva, za Kranjsko ne obetam izdatnega vspeha. Pri tem si ne mislim poglobitve razdelitve kmetijskih posestev vsled oporok. Kakor bodete Vaša vzvišenost iz priloženih ocen razvideli, je ta slučaj na Kranjskem zeló redek in v njem je tudi manjša nevarnost, ker taka razdelitev zemljišč ima svoje meje in mali kmet ima dostikrat na svojem posestvu boljši obstanek, kot večji, ker si more z dninarjem primeren postransk zaslužek prislužiti. — Hočem pa Vašo vzvišenost opozoriti na drug način delitev kmetij na Kranjskem, katera se prav dostikrat pokaže kot nasledek pravice prostega razpolaganja.

(Dalje prihodnjič.)

Narodno-gospodarske stvari.

Trgovinska in obrtna zbornica.

(Dalje.)

III. Tajnik poroča o ustanovitvi zadrug:

Odsek dovoljuje si naznaniti, da se za mesto ljubljansko uže snujejo zadruge ter da se bodo s priličnimi